

менш важливим питанням підготовки до допиту неповнолітнього є вибір місця і обстановки допиту, які повинні імпонувати допитуваному. Враховуючи, що в більшості випадків кабінет слідчого не облаштований для проведення допиту даної категорії осіб, доцільніше проводити його в місці більш придатному для цієї С(Р)Д. Тому, більш доцільно неповнолітніх допитувати у звичній для них обстановці, наприклад, вдома, в школі, або в іншому комфортному місці. Щодо самої процедури проведення допиту, то положення ст. 226 КПК України регламентують необхідність присутності законного представника, педагога або психолога при проведенні допиту малолітньої або неповнолітньої особи. Окрім того, за необхідності, зокрема, якщо наявні дані про певну хворобу неповнолітнього, яка може негативним чином проявитися в процесі проведення допиту, забезпечується участь лікаря. Відповідно до положень ст. 227, 490, 491 КПК України до початку допиту педагогу, лікарю, законним представникам роз'яснюється їх обов'язок бути присутніми при допиті, а також право викладати свої зауваження і з дозволу слідчого задавати свідкові чи потерпілому запитання. Питання, поставлені свідкові чи потерпілому законними представниками, педагогом або лікарем, і їх зауваження заносяться до протоколу. Слідчий має право відвести поставлене запитання, але відведене запитання повинно бути занесене до протоколу. Крім того, свідок та потерпілий, який не досяг шістнадцятирічного віку, про кримінальну відповідальність за відмову від давання показань та за завідомо неправдиві показання не попереджається. Йому лише роз'яснюється обов'язок говорити на допиті тільки правду. Таким чином, проведення допиту неповнолітніх осіб обумовлюється віковими особливостями їх психіки, що впливають на характер сприйняття, запам'ятовування та відтворення допитуваними обставин кримінального правопорушення. Тобто, при проведенні допиту неповнолітніх, можна досягти ефективного результату тільки у разі врахування усіх істотних особливостей та належної підготовки до відповіді С(Р)Д.

Одержано 07.04.2019

УДК 343.131

Вадим Олександрович ГОВОР,
курсант групи Ф2-304 ХНУВС
Науковий керівник: Заворіна О. П.

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ

Статистичні дані свідчать, що кожного дня правоохоронними органами фіксується 348 фактів домашнього насильства, в 70–80 % випадків жертвами стають жінки. Однак, за допомогою до правоохоронців звертаються лише 10–15 % постраждалих, крім того, щорічно 1,1 мільйон українок стикаються з фізичною та сексуальною агресією в сім'ї. Щороку 600 представниць слабкої

статі гинуть в Україні від домашнього насильства. Лише 10 % з 1 млн жінок, які піддаються насильству, звертаються за допомогою та викривають кривдника. При цьому, 27 % жінок вважають образи проявом насильства і тільки 32 % подібним чином оцінюють приниження. Для 49 % респонденток насильство – це побої, а 56 % вважають насильством згвалтування. Однак, калічаться не тільки жіночі долі. Діти, які виросли в обстановці регулярних сімейних конфліктів, дорослішаючи, втричі частіше стають жертвами або агресорами, ніж ті, хто не стикався з актами насильства у дитинстві. Водночас, експерти Фонду народонаселення ООН підрахували, що ціна насильства над жінками в Україні – витрати, які несе держава і самі сім'ї (адмін. витрати, втрата майна і працездатності), – досягає 208 млн доларів в рік. При цьому міжнародні дослідження говорять про те, що 1 долар, вкладений в профілактику, економить 15–20 доларів подальших витрат, викликаних агресією.

Станом на теперішній час, відповідно до положень закону України «Про попередження насильства в сім'ї» насильство в сім'ї – це будь-які умисні дії фізичного, сексуального, психологічного чи економічного спрямування одного члена сім'ї по відношенню до іншого члена сім'ї, якщо ці дії порушують конституційні права і свободи члена сім'ї як людини та громадянина і наносять йому моральну шкоду, шкоду його фізичному чи психічному здоров'ю.

Виділяють такі види насильства в сім'ї: фізичне, сексуальне, психологічне, економічне.

Фізичне насильство в сім'ї – це умисне завдання одним членом сім'ї іншому члену сім'ї будь-яких тілесних ушкоджень, що спричинило чи могло спричинити летальні наслідки для потерпілої особи, призвести до порушення її фізичного, психічного здоров'я та завдати шкоди її честі та гідності.

Сексуальне насильство в сім'ї – це незаконне посягання одного члена сім'ї на статеву свободу та недоторканність іншого члена сім'ї, будь-які дії сексуального характеру, що вчиняються над неповнолітнім членом сім'ї.

Психологічне насильство в сім'ї – це вид насильства, що пов'язаний із дією одного члена сім'ї на психіку іншого члена сім'ї шляхом словесних образ чи погроз, переслідування, залякування, якими навмисно спричиняється емоційна невпевненість, нездатність потерпілого захистити себе, та спричиняє чи може спричинити шкоду психічному здоров'ю потерпілого.

Економічне насильство в сім'ї – це умисне позбавлення одним членом сім'ї іншого члена сім'ї житла, їжі, одягу та іншого майна чи коштів, на які постраждалий має передбачене законом право, що може призвести до його смерті, викликати порушення фізичного чи психічного здоров'я.

Відповідно до змін, внесених до Кримінального кодексу України від 11.01.2019 р. новелою ст. 126-1 «Домашнє насильство» є чітке визначення поняття домашнє насильство, а саме: домашнє насильство – умисне систематичне вчинення фізичного, психологічного або економічного насильства щодо подружжя чи колишнього подружжя або іншої особи, з якою винний перебуває (перебував) у сімейних або близьких відносинах, що призводить до фізичних або психологічних страждань, розладів здоров'я, втрати працездатності,

емоційної залежності або погіршення якості життя потерпілої особи. Вочевидь внесення зазначених змін до КК були вкрай необхідними для суспільства та направлені на вирішення проблеми домашнього насильства, формування нетерпимого ставлення до насильницької моделі поведінки, небайдужості до постраждалих осіб тощо.

Для вирішення проблеми домашнього насильства в Україні була створена поліція проти насилля так звана «ПОЛІНА», яка запрацювала 12 червня 2017 року. ПОЛІНА – це поліцейська мережа протидії домашньому насильству, яка в першу чергу покликана показати жертвам насилля, що вони можуть звернутися за допомогою до правоохоронних органів, де їм буде надана кваліфікована допомога. У складі перших пілотних груп поліцейські пройшли додаткову відповідну підготовку та спеціалізоване навчання, яке спеціально для «ПОЛІНИ» розробили міжнародні партнери. Крім того, в межах проекту окремо проводиться навчання з реагування на факти вчинення насильства в сім'ї для операторів спецлінії «102» та оперативних чергових територіальних підрозділів поліції.

Про необхідність роботи вказаного підрозділу свідчать статистичні дані, відповідно до яких за 9 місяців роботи вказаного підрозділу, надійшло понад 84 тисячі дзвінків, що свідчить про довіру з боку населення до поліції.

Отже, за останні роки зроблені серйозні кроки щодо протидії насильству. Зокрема, вдосконалено національне законодавство, був створений новий підрозділ у складі Національної поліції по протидії насильству «Поліна», приймаються програми, проводяться дослідження ситуації щодо насильства, тощо.

Одержано 24.04.2019

УДК 347.9

Артур Русланович КАН,

курсант групи Ф2-305 ХНУВС

Науковий керівник: Салманов О. В.

ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ДОПИТУ

Під час досудового розслідування допиту належить визначальне місце: з усього бюджету часу, що витрачається слідчим на проведення слідчих (розшукових), інших процесуальних дій, на допит витрачається понад 80 %. Допит розглядають як процес передачі слідчому особою, що допитується, інформації про подію, яка розслідується, або про пов'язані з нею обставини й осіб. Але, як спосіб отримання відомостей від особи, якій відомі дані, що цікавлять слідчого, допит виступає лише в інформаційному плані.

Допит – це слідча (розшукова) дія, змістом якої є одержання показань від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для розслідуваного кримінального правопорушення.